

Respons

Somalia: Erverv av somalisk statsborgerskap – lovens krav

- Hvem er berettiget til somalisk statsborgerskap ved fødsel?
- Hvem kan bli somalisk borger ved registrering?
- Hva er kravene til å bli somalisk borger etter søknad?
- Tillater somalisk lov dobbelt statsborgerskap?

Innledning

Denne responsen tar for seg de bestemmelsene som gjelder for erverv av somalisk statsborgerskap. Registrering av somalisk statsborgerskap og innsending av søknad om det samme kan skje ved somaliske utenriksstasjoner og ved Directorate of Immigration and Naturalization i Mogadishu.

Gjeldende statsborgerlov i Somalia er Law No. 28 of 22 December 1962 – Somali Citizenship (Somali Citizenship Law)¹. Det foreligger et forslag til ny lov på området, men det er ennå ikke vedtatt. Forslaget innebærer endringer både når det gjelder erverv av somalisk statsborgerskap og dobbelt statsborgerskap. Det er uvisst når den nye loven vil bli fremmet for det somaliske parlamentet.

Erverv av somalisk statsborgerskap ved fødsel

Ifølge gjeldende somalisk statsborgerlov § 2a erverver et barn somalisk statsborgerskap ved fødsel når far er somalisk borger. Et barn kan altså ikke få somalisk statsborgerskap gjennom sin mor.

¹ Den nordvestlige delen av Somalia, Somaliland, har erklært selvstendighet. Somaliland har en egen statsborgerlov (Somaliland Citizenship Law) av 3. juni 2002. Som resten av det internasjonale samfunn har Norge ikke anerkjent Somaliland som egen stat.

Erverv av somalisk statsborgerskap ved registrering²

Grunnlaget for å bli somalisk borger på denne måten framgår av lovens § 2b. Der står det at «... a Somali residing in the territory of the Somali Republic or abroad and declares to be willing to renounce any status as citizen or subject of a foreign country shall be a Somali Citizen by operation of law». I § 3 gis det en definisjon på hva som menes med “Somali” i denne sammenhengen: «For the purpose of this law, any person who by origin, language or tradition belongs to the Somali Nation, shall be considered a “Somali”».

Ordlyden i denne bestemmelsen framstår som ganske åpen med hensyn til hvem som kan anses somalisk. Bestemmelsen ble derfor forelagt somaliske myndigheter gjennom vår ambassade i Nairobi. Direktoratet of Immigration and Naturalization, Somalia, slår fast følgende: «... a ‘Somali’ is considered to be someone of Somali origin (father to be a Somali). Language and tradition are additional criteria but not the sole determinants. First and foremost is if the person is a Somali by origin» (som gjengitt i e-post fra Norges ambassade i Nairobi, mars 2017). På bakgrunn av denne presiseringen må vi kunne legge til grunn at enhver person som kan godtgjøre at far er eller var somalisk, kan bli registrert som somalisk statsborger. Det andre kravet i § 2b om å si fra seg et annet statsborgerskap, blir i dag ikke gjort gjeldende, se avsnitt om dobbelt statsborgerskap nedenfor.

Å bli somalisk borger ved registrering krever med andre ord at man godtgjør at man er av somalisk herkomst, som i praksis vil si at man har somalisk far. I dagens Somalia finnes det intet register som gir en fullstendig oversikt over landets borgere.³ Mange av landets borgere har heller ikke skriftlig dokumentasjon som viser at de er somaliske borgere. Manglende dokumentasjon vil også ofte være tilfellet for dem som har vokst opp utenfor landets grenser og som gjør krav på å være somaliske.

Når en person uten dokumentasjon ønsker å bli registrert som somalisk borger hos myndigheter i Mogadishu eller ved en somalisk utenriksstasjon, må aktuell somalisk myndighet derfor foreta en troverdighetsvurdering basert på personens egne opplysninger. Klantilhørighet, bosted og navn på far er de viktigste opplysningene i denne sammenhengen. En person som søker om å bli registrert som somalisk borger basert på egne muntlige opplysninger, skal helst ha med seg to troverdige vitner som kan bekrefte opplysningene. Men hvis aktuell myndighet mener at vedkommende framstår som tilstrekkelig troverdig alene, kan man se bort fra kravet om vitner. I andre tilfeller vil man når det anses nødvendig i etterhånd benytte kontakter i den aktuelle klanen for å få verifisert opplysningene (møte med den somaliske ambassaden i Nairobi, februar 2015).

Når oppgitt identitet er ansett godtgjort, blir man registrert som somalisk borger og man kan få utstedt somalisk pass. Når en far blir registrert som somalisk borger, kan han også be om å få registrert sine barn som somaliske borgere. Denne retten har altså ikke en kvinne.

² Registrering i denne sammenhengen omfatter personer som er somaliske borgere ved fødsel, men som ikke ble registrert som det da de ble født.

³ Det som fantes av offentlige registre i Somalia, ble mer eller mindre borte da statsadministrasjonen brøt sammen under borgerkrigen i 1991.

Kravene til somalisk statsborgerskap etter søknad

§ 4 i den somaliske statsborgerloven gir adgang for ikke-somaliere til å bli somaliske borgere etter søknad. Det stilles krav om sju års botid i Somalia, god vandel og at man frasier seg tidligere statsborgerskap. I lovens § 5 gjøres det unntak i botiden for barn av somalisk mor, selv om hun ikke er somalisk borger. I disse tilfellene er botiden bare to år.

Dobbelt statsborgerskap for somaliske borgere

Ifølge gjeldende statsborgerlov kan somaliske borgere ikke være borgere også av andre land, jf. § 10. Men i landets midlertidige grunnlov fra 1. august 2012 (Somalia Provisional Constitution) § 8 heter det at somaliske borgere ikke kan fratras sitt borgerskap, selv når de blir borgere av andre land. Denne bestemmelsen i grunnloven har satt bestemmelsen i landets gjeldende statsborgerlov til side, slik at somaliske borgere i praksis kan ha dobbelt statsborgerskap. Forslaget til ny statsborgerlov er i overensstemmelse med bestemmelsen i grunnloven.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- [Somali Citizenship Law] (1962, 22. desember). *Law No. 28 of 22 December 1962 – Somali Citizenship*. Tilgjengelig via Refworld <http://www.refworld.org/docid/3ae6b50630.html> [lastet ned 6. mars 2017]
- [Somaliland Citizenship Law] (2002, 3. juni). *Republic of Somaliland Citizenship Law*. Tilgjengelig via Refworld <http://www.refworld.org/docid/4c599c4f2.html> [lastet ned 6. mars 2017]
- [Somalia Provisional Constitution] (2012, 1. august). *The Federal Republic of Somalia Provisional Constitution*. Tilgjengelig fra <http://unpos.unmissions.org/LinkClick.aspx?fileticket=RkJTOSpoMME=> [lastet ned 6. mars 2017]

Muntlige kilder

- Den somaliske ambassaden i Nairobi. Møte 17. februar 2015
- Norges ambassade i Nairobi, e-post 13. mars 2017. Ambassaden har videresendt informasjon fra Directorate of Immigration and Naturalization, Somalia.

Respons Somalia: Erverv av somalisk statsborgerskap – lovens krav

© Landinfo 2017

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.